



www.DirectieveTherapie.nl

Dank voor uw download

U kunt er natuurlijk uit citeren, graag zelfs, maar dan wel met bronvermelding. U mag dit artikel ook ruimhartig verspreiden mits het niet voor commerciële doeleinden is. In die gevallen pas na onze schriftelijke toestemming.

Opname in bloemlezingen en readers moedigen wij aan, maar wel graag eerst even overleggen.

Alle rechten van de artikelen liggen bij
de Stichting Cognitie en Psychose.

Voor alle vragen:
info@gedachtenuitpluizen.nl

Ten geleide

Alfred Lange

Welkom bij nummer vier.

We kunnen al jaren niet meer zeggen dat de psychiatrie te weinig aandacht geeft aan ouderen. De maatschappij zorgt ervoor dat in deze lacune wordt voorzien. We moeten wel vaststellen dat Dth in de afgelopen jaren te weinig artikelen heeft opgenomen die specifiek waren gericht op de ouderen onder ons. We hebben daarom enkele auteurs die in hun praktijk en onderzoek veel te maken hebben met de problemen en behandeling van ouderen gevraagd een bijdrage voor dit nummer te leveren, voor een 'special section'. Hiermee beginnen we.

Het eerste artikel gaat over angst en ouderen, geschreven door Ingrid Weijnen. Het is een fascinerende publicatie. Ze constateert dat angststoornissen bij ouderen meer voorkomen dan bij jongere volwassenen. Klopt dat wel, vraagt zij zich af. Zo ja, hoe komt dat dan? Misschien wel doordat ouderen andere kwalen krijgen waardoor ze de angststoornissen relativeren. Misschien passen ze hun leven beter aan aan de angsten. Het zou ook kunnen zijn dat angststoornissen bij ouderen niet minder vaak voorkomen, maar minder goed worden vastgesteld doordat de vragenlijsten meer gericht zijn op jongeren. De vraag: 'Bent u bang om de disco in te gaan?', lijkt bijvoorbeeld niet bepaald toegesneden op de bejaarde bevolking. Na de bespiegelingen hierover bevat het artikel tal van interessante aangrijpingspunten voor de behandeling. Bijvoorbeeld, niet alleen de aandacht richten op de negatieve punten, maar juist op de assets; ouderen kunnen bijvoorbeeld vaak beter relativeren. Dit lijkt een positieve etikettering in de good old Dth-denkrant te zijn.

Depressie komt meer voor bij ouderen dan bij jongere volwassenen. Goede reden om een speciaal project op te zetten. Dit gebeurde in Amsterdam, door de vakgroep Psychiatrie van de VU. Anneke van Schaik, Harm van Marwijk, Aartjan Beekman, Marten de Haan en Richard van Dyck beargumenteren waarom Interpersoonlijke Psychotherapie (IPT) goed toepasbaar is bij depressieve oudere patiënten en hoe dat in zijn werk dient te gaan. IPT richt zich in de behandeling van depressie op twee fronten: het verwerken van negatieve levenservaringen en het vergroten van sociale vaardigheden. In het algemeen niet verkeerd, ook niet voor ouderen. In het artikel beschrijven de auteurs wat er bekend is over de effecten van IPT en hoe zij deze methode hebben geïmplementeerd in de eerstelijnszorg voor ouderen. Gevalsbeschrijvingen illustreren dit. Er zijn nog geen harde gegevens over de effecten van het project beschikbaar. Daar wachten we dus nog even op.

'Werd je tien jaar geleden nog meewarig aangestaard als je vertelde dat je als psycholoog in een verpleeghuis werkte, tegenwoordig ontmoet je geïnteresseerde blikken van collega's afkomstig uit andere werkvelden.' Dit is de eerste zin van de Inleiding van Anne Margriet Pot en Truus Wilterdink in hun artikel over de rol van de psycholoog in, wat zij noemen, de 'verpleeghuiszorg'. Die zin is typerend voor het enthousiasme van de auteurs voor hun vak en de populatie waarmee zij van doen hebben. Het begeleiden en behandelen van bejaarden in een verpleeginstelling stelt je voor vragen en mogelijkheden waar je in andere gevallen zelden mee wordt geconfronteerd. Het is vaak een puzzel. Hoe pas je de diagnostiek aan aan de lichamelijke en cognitieve vaardigheden? Hoe pas je de behandeling aan wanneer iemand net een ernstige lichamelijke achteruitgang doormaakt? Het artikel is puur beschrijvend, met tal van enthousiasmerende tips.

Alfred Lange

Tot zover de special section. We hebben nog ruimte voor twee reguliere artikelen. De eerste daarvan is afkomstig uit Groningen. Het onderwerp is traumaverwerking. Menno Arnoldus, Hannie Heemstra, Elles Bulder en Martin Appelo beschrijven hoe zij getraumatiseerde personen een groepsgewijze cursus aanbieden waarin psycho-educatie de belangrijkste component is. De cursus gaat vooraf aan een eventuele reguliere (een op een) behandeling, als die nog nodig is, en bevat ook andere zinnige common-sense elementen. Oordeelt u zelf.

We eindigen met een artikel van Alfred Lange, Marrit Bollema en Denise Fluri. De laatsten zijn doctoraalstudenten die een mooi onderzoek hebben uitgevoerd. Het gaat over de Family of Origin Scale-Dutch (de FOS-D). Het betreft een korte vragenlijst waarmee men het emotionele klimaat in het gezin van herkomst (Openheid en Harmonie) kan vaststellen. Diagnostiek op dit punt kan zowel in individuele als in systeemgerichte therapie een rol spelen. In een eerdere publicatie hadden we al vastgesteld dat het instrument betrouwbaar en valide is. Nu hebben we het instrument bij een grote groep patiënten afgenomen, verspreid over heel Nederland. De factorstructuur, betrouwbaarheid en validiteit werden opnieuw bevestigd. Bovendien geeft het artikel normscores voor twee leeftijdsgroepen. Patiënten die voor 1967 zijn geboren en die erna: het jaartal waarop de culturele omslag van de jaren zestig/zeventig het meest manifest werd. Interessant.

We eindigen met boekrecensies.